Aandoening

Plotseling optredende verwardheid (delier)

Een delier is een plotseling (acuut) optredende verwardheid. Een delier kan mild verlopen maar kan ook duidelijk aanwezig zijn.

Vooral bij ouderen kan verwardheid ineens optreden als de lichamelijke situatie plotseling verandert. Dit kan het geval zijn bij geheugenproblemen of dementie, na een eerder delier, de ernst van de ziekte, een infectie, ondervoeding, stoornissen in de stofwisseling, medicijnen, misbruik van alcohol of drugs. Een delier is een bijverschijnsel van een lichamelijke ziekte, maar kan ook optreden na een operatie, uitdroging of vergiftiging. Wanneer de lichamelijke oorzaak van het delier verbetert, neemt de verwardheid af. De verwardheid kan enkele uren tot enkele dagen, in ernstige gevallen weken duren en gaat meestal over.

Na het delier

Als u een delier hebt doorgemaakt, wordt er vaak een controleafspraak gemaakt op de polikliniek Geriatrie (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/geriatrie), bij het medebehandelingsspreekuur (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/controlebezoek-medebehandelingsspreekuur-geriatrie). Deze controle is belangrijk om samen met u te kijken naar de mogelijkheden om een delier te voorkomen. Als u een delier hebt gehad, heeft u namelijk meer kans om opnieuw een delier te ontwikkelen tijdens nieuwe perioden van ziek zijn of stress. Dit blijkt uit onderzoek.

Heeft u een (milde) geheugenstoornis? Dan kunt u als u dat wilt voor verder onderzoek en eventueel behandeling worden doorverwezen naar het Centrum voor Geheugenproblematiek (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/centrum-voor-geheugenproblematiek).

Bekijk ook het filmpje over een delier:

Bekijk de video op de website (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/plotseling-optredende-verwardheid-delier).

Meer informatie? Kijk op Thuisarts.nl (https://www.thuisarts.nl/delier)

Onderzoeken

Bij het stellen van de diagnose delier gaan we uit van uw klachten en verschijnselen.

Artsen en verpleegkundigen maken gebruik van meetinstrumenten om vast te stellen of u inderdaad een delier heeft, en hoe het delier zich ontwikkelt. Bij een meetinstrument moet u denken aan een uitgebreide lijst met kenmerken van een delier. De zorgverlener vult in of er bij u sprake is van deze kenmerken, en zo ja, in welke mate.

Behandelingen

De zorgverleners proberen de lichamelijke oorzaak zo snel mogelijk te behandelen. Daarnaast wordt vaak de geriater om advies gevraagd.

Het behandelteam heeft veel ervaring in het behandelen van patiënten met een delier. Het behandelteam bestaat uit een geriater, een arts-assistent (basisarts eventueel in opleiding tot arts) en verpleegkundigen. Naast het behandelen van de lichamelijke oorzaak, is het vaak ook zinvol om de verschijnselen van het delier te verminderen met medicijnen. Meestal kiezen we ook voor een bepaalde benadering van iemand met een delier. Deze staat beschreven in het zorgplan van de patiënt. De verpleegkundige kan u daar meer over vertellen.

Door het delier kan de patiënt vaak minder goed meehelpen met de behandeling. Soms doet hij door de onrust of de verwardheid zelfs dingen die gevaarlijk zijn, zoals sondes er uit trekken, het katheter verwijderen, uit bed komen enzovoort. Het is voor de patiënt dan meestal heel prettig als u wat vaker of wat langer op bezoek komt. Om onrust en angst bij de patiënt te verminderen, is het ook mogelijk om overdag aanwezig te zijn en ‘s nachts bij hem te blijven slapen (‘rooming in’). U kunt de verpleegkundige vragen naar de mogelijkheden.

We proberen samen te voorkomen dat er vrijheidsbeperkende maatregelen genomen moeten worden. Dit zijn maatregelen die de bewegingsvrijheid van de patiënt beperken, door bijvoorbeeld veiligheidshekken aan het bed, een stoel met een tafelblad of een bewegingssensor te gebruiken. Wij begrijpen dat dit voor u niet prettig is om te zien en we willen er met u alles aan doen om dit te voorkomen.

Verhoogde kans op een delier? Maatregelen om een delier te voorkomen

De behandelend specialist en de verpleegkundige nemen passende maatregelen om te proberen een delier te voorkomen.

Een delier (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/plotseling-optredende-verwardheid-delier) is een plotseling (acuut) optredende verwardheid. Een delier kan mild verlopen maar kan ook duidelijk aanwezig zijn. Vooral bij ouderen kan verwardheid ineens optreden als de lichamelijke situatie plotseling verandert. Dit kan het geval zijn bij geheugenproblemen of dementie, na een eerder delier, de ernst van de ziekte, een infectie, ondervoeding, stoornissen in de stofwisseling, medicijnen, misbruik van alcohol of drugs. Een delier is een bijverschijnsel van een lichamelijke ziekte, maar kan ook optreden na een operatie, uitdroging of vergiftiging.

Wanneer de lichamelijke oorzaak van het delier verbetert, neemt de verwardheid af. De verwardheid kan enkele uren tot enkele dagen, in ernstige gevallen weken duren en gaat meestal over.

Het is niet zeker of u daardoor ook echt geen delier krijgt. Dat hangt namelijk ook af van factoren waar we minder of geen invloed op kunnen uitoefenen, zoals uw conditie bij opname, de ernst van de aandoening, de aard van de behandeling, en eventuele complicaties. Het voorkómen (preventie) van een delier gebeurt vaak op verschillende manieren. Voor welke manieren het behandelteam bij u kiest, hangt af van uw persoonlijke situatie.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/verhoogde-kans-op-een-delier-maatregelen-om-een-delier-te-voorkomen

Adviezen voor naasten van patiënten met een delier

Wanneer een familielid, vriend(in) of kennis verward is, kunt u daar van schrikken.

Dan is het prettig om te weten hoe u het beste met uw naaste om kunt gaan. Er zijn een aantal adviezen hoe u uw naaste kunt steunen.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/adviezen-voor-naasten-van-patienten-met-een-delier

Controlebezoek medebehandelingsspreekuur Geriatrie

Na een delier kan er bij ontslag uit het ziekenhuis een controleafspraak zijn gemaakt bij het Medebehandelingsspreekuur Geriatrie.

Tijdens uw verblijf in het ziekenhuis had u last van plotselinge verwardheid. Dit wordt ‘delier’

(https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/plotseling-optredende-verwardheid-delier-bij-ouderen) genoemd. Uw behandelend arts heeft toen een geriater voor u in mede behandeling gevraagd. Het geriatrie-team is bij u langs geweest. Zij hebben adviezen gegeven over medicijnen en over de medische- en verpleegkundige zorg die u nodig had.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/controlebezoek-medebehandelingsspreekuur-geriatrie

Poliklinieken en afdelingen

Geriatrie, polikliniek

Het specialisme Geriatrie houdt zich bezig met onderzoek en behandeling van kwetsbare oudere mensen, met meerdere aandoeningen tegelijkertijd.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/geriatrie-polikliniek

Geheugencentrum (Expertisecentrum Cognitie)

Het Geheugencentrum is bedoeld voor mensen met geheugenproblemen of andere klachten die te maken hebben met het denken, emoties en gedrag.

http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/geheugencentrum-expertisecentrum-cognitie

Code GER-015

Copyright 2026 Jeroen Bosch Ziekenhuis